

Datum:
2021-03-19Diarienummer:
KRN-2020-00053

KOMMUNREVISIONEN

Mottagare:

Kommunstyrelsen för kännedom
Kommunfullmäktige för kännedom
Samtliga nämnder för kännedom

Effekter av kommunrevisionens fördjupade granskningar år 2017 och 2018

Uppsala kommuns revisorer har uppdragit åt PwC att genomföra en uppföljningsgranskning av fördjupade granskningar år 2017 och 2018. Granskningen ingår i revisionsplan 2020.

Uppföljningen har omfattat följande granskningar:

- Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden (2018)
- Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder (2018)
- Handläggningstider miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden (2017)

Efter genomförd granskning är det vår samlade bedömning att berörda nämnder har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer. Bedömningen baserat på omfattning av vidtagna åtgärder presenteras under avsnitt "Uppföljning av vidtagna åtgärder" för respektive granskning.

Av de totalt 13 rekommendationer som följts upp i granskningen bedöms 11 st vara åtgärdade och 2 st rekommendationer bedöms som delvis åtgärdade. Inga rekommendationer bedöms som ej åtgärdade.

För kommunrevisionen

Per Davidsson, ordförande

Uppföljande granskning

*Effekter av kommunrevisionens
fördjupade granskningar
2017-2018*

Uppsala kommun

Mars 2021

Emma Ekstén

Karolin Hamnér

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Revisionsfråga	3
1.3 Avgränsning	3
1.4 Metod	3
2. Iakttagelser och bedömningar	4
2.1 Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden 2018	4
2.2 Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder 2018	9
2.3 Handläggningsrutiner miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden 2017	14
3. Revisionell bedömning	18
Bilagor	19

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av revisorerna i Uppsala kommun genomfört en samlad uppföljning i två delar av ett urval av granskningar genomförda under åren 2017-2018. Denna rapport avser del 2. Syftet med granskningen har varit att besvara följande revisionsfråga: *Har berörda nämnder vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer utifrån genomförda granskningar?*

Uppföljningen har omfattat följande granskningar:

- Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden (2018)
- Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder (2018)
- Handläggningstider miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden (2017)

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att berörda nämnder har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer. Den samlade bedömningen grundar sig på bedömningen av genomförda åtgärder för varje separat tidigare genomförd granskning.

Lägesbeskrivningen och omfattning av vidtagna åtgärder presenteras under avsnitt "Uppföljning av vidtagna åtgärder" för respektive granskning. Av de totalt 13 rekommendationer som följts upp i granskningen bedöms 11 (85 %) vara åtgärdade. 2 rekommendationer (15 %) bedöms som delvis åtgärdade. Inga rekommendationer bedöms som ej åtgärdade. Utfallet redovisas i nedanstående tabell:

Sammanställning av vidtagna åtgärder		Antal	Andel
Ej åtgärdade		0	0
Pågående aktivitet/delvis åtgärdade		2	15 %
Åtgärdade		11	85 %
Summa		13	100 %

Samtliga rekommendationer har följts upp och yttrande har lämnats inom utsatt tid av samtliga involverade nämnder avseende två av de tidigare granskningarna.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisorerna i Uppsala kommun granskar årligen delårsbokslut och årsredovisning, samt genomför fördjupade granskningar utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är därför att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen beaktat noterade brister, synpunkter och förslag.

Enligt SKR:s styrdokument God revisionssed i kommunal verksamhet 2018 påtalas även vikten av att följa upp de granskningar revisorerna gjort under året. Genom att regelbundet följa upp genomförda granskningar ges svar på om åtgärder med anledning av revisorernas kritik och rekommendationer har tagits i beaktande. SKR skriver vidare att uppföljningen kan genomföras som en särskild granskningsinsats med skriftlig rapport. Uppföljningen ger också underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning, och blir därmed en grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

Mot bakgrund av detta och med utgångspunkt i den risk- och väsentlighetsanalys som upprättats har kommunens revisorer beslutat att genomföra en samlad uppföljning av ett urval av granskningar genomförda under åren 2017-2018.

1.2. Revisionsfråga

Har berörda nämnder vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer utifrån genomförda granskningar?

1.3. Avgränsning

Granskningen avgränsas till att följa upp effekten av revisorernas bedömning av följande fördjupade granskningar revisionen genomfört:

- Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden (2018)
- Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder (2018)
- Handläggningstider miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden (2017)

1.4. Metod

Granskningen har genomförts genom sammanställande av revisorernas synpunkter och rekommendationer samt nämndernas yttranden och åtaganden. Rekommendationerna och yttrandena har följts upp genom skriftliga frågor till förvaltningarna samt genomgång av svar. Vidare har verifierande dokument, som protokoll, beslut och handlingar inhämtats och granskats. Samtliga intervjuade och uppgiftslämnare har haft möjlighet att sakgranska rapporten.

Baserat på resultat graderas respektive rekommendation med en status enligt följande modell:

Rekommendationen har inte åtgärdats sedan tidigare granskning, vilket medför att relaterad risk och rekommendation kvarstår.

Aktiviteter och åtgärder finns planerade, är under genomförande eller har bedömts som delvis åtgärdade. Dock kvarstår risken då åtgärderna ännu inte är på plats

Åtgärder och aktiviteter för att begränsa risken har implementerats och underlag har granskats, vilket säkerställer operativ effektivitet i kontrollen.

2. Iakttagelser och bedömningar

Revisionsrapport	Antal lämnade rekommendationer	Antal uppföljda rekommendationer
Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden 2018	5	5
Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder 2018	4	4
Handläggningstider miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden 2017	4	4
Totalt antal rekommendationer:	13	13

2.1. Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden 2018

Kommunrevisionen genomförde år 2018 en granskning av kommunens stöd till idrottande, om stödet skedde på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt utifrån de mål och uppdrag som fastställts av fullmäktige. Revisorerna översände ett missiv med den samlade revisionella bedömningen och tillhörande rekommendationer till idrotts- och fritidsnämnden samt till kommunfullmäktige för kännedom den 15 juni 2018.

2.1.1. Revisorernas rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnades följande rekommendationer till Idrotts- och fritidsnämnden:

- Att skyndsamt arbeta fram en långsiktig plan för anläggningsförsörjningen. Det har gått drygt två år sedan det av kommunfullmäktige beslutades att ett styrande dokument gällande den långsiktiga anläggningsförsörjningen i kommunen skulle arbetas fram.
- Att skyndsamt arbeta fram kommunens förhållningssätt beträffande de stora publika evenemangsarenorna. Det har gått drygt två år sedan kommunfullmäktige beslutade att ett styrande dokument gällande de publika evenemangsarenorna skulle arbetas fram.
- Att tydliggöra om beslut rörande föreningsbidrag är ett delegerat ärende eller om det är verkställighet av nämndbeslut.
- Att följa upp de ambitioner/satsningar som gjorts för att öka jämställdhet, jämlikhet och jämna ut olikheterna mellan flickor/kvinnor och pojkar/män.
- Att skapa forum för dialog mellan de kommunala bolagen och primärkommunen.

Revisionen begärde yttrande över revisionens iakttagelser, utifrån nedanstående frågeställningar, senast den 31 oktober 2018.

- Med avseende på den genomförda granskningen, vilka åtgärder avser ni att genomföra i syfte att komma tillrätta med de påtalade bristerna?
- Under vilken tidsperiod avser ni att genomföra dessa åtgärder?
- Hur kommer ni att avläsa effekten av dessa åtgärder?
- Hur kommer dessa åtgärder att påverka innehållet i nästa revision av internkontrollplanen?

- Om ni inte anser att revisionens granskning behöver besvaras eller att den har aktuell bäring på ert nuvarande arbete vänligen utveckla skälen till er bedömning.

2.1.2. Nämndens yttrande

Idrotts- och fritidsnämnden beslutade att anta yttrande till revisionsrapporten den 26 september 2018, vilket var inom utsatt tid.

2.1.3. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Arbete med långsiktig plan för anläggningsförsörjningen samt arbete med kommunens förhållningssätt beträffande de stora publika evenemangsarenorna

- Att skyndsamt arbeta fram en långsiktig plan för anläggningsförsörjningen. Det har gått drygt två år sedan det av kommunfullmäktige beslutades att ett styrande dokument gällande den långsiktiga anläggningsförsörjningen i kommunen skulle arbetas fram.
- Att skyndsamt arbeta fram kommunens förhållningssätt beträffande de stora publika evenemangsarenorna. Det har gått drygt två år sedan kommunfullmäktige beslutade att ett styrande dokument gällande de publika evenemangsarenorna skulle arbetas fram

Av den tidigare granskningen framgick att kommunfullmäktige beslutade år 2015 om *Idrotts- och fritidspolitiskt program*. Inom ramen för programmet skulle särskilda styrdokument för att klargöra den långsiktiga anläggningsförsörjningen inom kommunen tas fram. Det skulle också tas fram styrande dokument som stipulerar Uppsala kommuns förhållningssätt beträffande de stora publika evenemangsarenorna. Vid tiden för granskningen år 2018, det vill säga drygt två år efter att Idrotts- och fritidspolitiskt program beslutades, pågick fortfarande arbetet med att ta fram de båda styrdokumenterna.

I idrotts- och fritidsnämndens yttrande konstaterades att vid tiden för granskningen såg Uppsala kommun över kommunens totala behov av lokaler för olika verksamheter, och att lokalförsörjningsplanen för idrottslokaler förelades idrotts- och fritidsnämnden för beslut under november månad år 2018. Därefter skulle planen föreläggas för beslut i kommunstyrelsen och koordineras till en samlad lokalförsörjningsplanering för kommunen. Av yttrandet framgår vidare att kommunens arbete med lokalförsörjningsplanering koordineras med mål- och budgetarbetet samt nämndernas verksamhetsplaner för att ge en effektiv och kostnadsbesparande stadsbyggnadsprocess.

Det framgår också av nämndens yttrande att förhållningssättet till evenemangsarenorna beskrivs i det idrotts- och fritidspolitiska programmet, enligt följande definition av arena: *Arenan har plats för minst 3 000 åskådare och är avsedd främst för större idrottsevenemang som även i vissa fall kan användas till andra typer av evenemang, t ex konserter, mässor, festivaler eller liknande*. Vidare framgår av yttrandet att publika idrottsarenor ingår i arbetet med idrotts- och fritidsnämndens lokalförsörjningsplanering, i vilken det säkerställs att de hanteras på samma sätt som övriga anläggningar med avseende på behovsutredning, ekonomiska konsekvenser, projektprioritering och koordinering med andra nämnders lokalbehov.

Vid uppföljning av vidtagna åtgärder framgår att tillväxten och förändringstakten i Uppsala är hög. För att klara att täcka det ökade behovet av lokaler och anläggningar inom nämndens verksamhetsområde har frågan prioriterats och omhändertagits i grunduppdraget samt i lokalförsörjningsplanen för idrott och fritidsanläggningar. Utöver detta har processen för föreningskontakt förtydligats genom att utveckla servicen inom bokning och bidrag under året. Idrott och fritidsnämnden tog beslut om en långsiktig lokalförsörjningsplan första gången 2018 (2018-11-28 § 123) och sedan dess har nämnden utvecklat den långsiktiga planen för att säkra social infrastruktur i samhällsbyggandet. Planen gäller för 2021 till 2025 med utblick till 2030. Senaste lokalförsörjningsplanen beslutades av nämnden 2020-11-23 §§ 96-97. Planen revideras årligen.

Av lokalförsörjningsplanen framgår att planens syfte är att säkerställa att Uppsala kommun hanterar både dagens och framtidens utmaningar inom nämndernas driftverksamhet. Lokalförsörjningsplan har tagits fram samtidigt som en utredning gällande större omorganisation av

flera de omfattade driftsorganisationerna har genomförts. Genomförandet av åtgärderna kan komma att justeras utifrån de förslag till omorganisation som lagts fram av kommunstyrelsens arbetsutskott. Behovsbedömningen i lokalförsörjningsplanen baseras på kommunens befolkningsprognos och kommunens utveckling enligt Översiktsplan. I analysen har beslutade och planerade åtgärder i övriga lokalförsörjningsplaner vägts in som grund för framtida driftbehov. Övergripande utgår planen från nuvarande omfattning på driftverksamheten men justeringar i lokalbehovet för att skapa samordnade och flexibla lösningar som kan möta framtida förändringar i behovet. Analysen visar att inom driftområdet finns ett ökat behov under de kommande åren. Detta innebär att nya driftlokaler behöver etableras i större bostadsutbyggnadsområden.

Åtgärderna i planen syftar till att säkra bibehållen verksamhetsnivå. Samtidigt förbereds för att möta det analyserade ökade behovet, säkerställa och förbättra lokalerna samt ge förutsättningar för andra nödvändiga fastighetsåtgärder, t.ex. renoveringar. Åtgärder planeras även för att skapa samordnade och flexibla lösningar som kan möta framtida förändringar i behovet. Behovet av lokaler kan med relativt kort varsel förändras i dess inriktning samt över tid - vilket understryker vikten av att kommunen har flexibla lokaler och anläggningar som kan användas för olika typer av driftverksamhet.

- Lokalförsörjningsplanen innehåller 3 nya förslag på lokalförändringar.
- Lokalförsörjningsplanen innehåller tio redan beslutade lokalförändringar.
- Lokalförsörjningsplanen innehåller tio stycken utredningsuppdrag som ska återredovisas i kommande revidering av lokalförsörjningsplanen.
- Lokalförsörjningsplanen innehåller en tidigare beslutad åtgärd som ej genomförs.

De föreslagna åtgärderna innebär ekonomiska åtaganden för kommunen i form av investeringsmedel i fastigheter och inventarier samt driftsmedel för verksamheterna. I arbetet med lokalförsörjningsplanen sker beräkningar av de ekonomiska konsekvenserna antingen utifrån verklig genomförandeplanering eller genom övergripande schabloner, tex hyra per kvm. Genomförande av åtgärderna förutsätter att de rymms i Mål och budget för nästkommande år och inarbetas i Mål- och budget för resterande år. Åtgärderna i denna plan innebär:

- 18 000 tkr i investeringar i fastigheter.
- 2 000 tkr i minskade lokalkostnader.
- Till detta tillkommer kostnaderna för drift av verksamheten.

Även idrottsanläggningar är en del i lokalförsörjningsplanen.

Förtydligande om beslut rörande föreningsbidrag är ett delegerat ärende eller om det är verkställighet av nämndbeslut.

- *Att tydliggöra om beslut rörande föreningsbidrag är ett delegerat ärende eller om det är verkställighet av nämndbeslut.*

Av den tidigare granskningen framgår att idrotts- och fritidsnämnden beslutar om den totala budgeten för nämnden, inte hur de olika föreningsbidragen ska fördelas eller hur stora belopp som respektive bidrag ska vara. Enligt den tidigare granskningen var detta något som var delegerat till tjänstepersonerna enligt delegationsordningen att besluta om. Däremot fann kommunrevisorerna i granskningen inte något sådant delegationsärende anmält till nämnden, där fördelning av stöd skulle ha redovisats om fördelningen var delegerat till tjänstepersonerna. Enligt nämndens delegationsordning kan föreningsbidraget ses som verkställighet om det saknas utrymme för självständiga bedömningar.

I idrotts- och fritidsnämndens yttrande uppges att nämnden beslutar om regelverk och ekonomiska ramar för hur föreningsbidrag ska fördelas. Det uppges också att nämndens hantering av föreningsbidrag skulle införas i nämndens delegationsordning i samband med att en ny nämnd tillträdde i januari år 2019.

Vid uppföljning av vidtagna åtgärder framgår att nämnden 2019-11-19 beslutade om en delegationsplan för bidragshantering. Beslut om hur stort beloppet ska vara för respektive stöd beslutas i regelverket som är antaget av nämnden där bidragshandläggare hanterar fördelningen

efter detta. Beroende på beloppsgräns hanteras bidraget enligt beslutad delegationsordning. Nämnden redovisar antagna delegationsärenden vid varje sammanträde. Nämnden beslutade vidare om ett förtydligt regelverk för fördelning av föreningsbidrag. Ett övergripande arbete inom kommunen påstås pågå kring "en väg in" för föreningar och beräknas vara klart under våren 2021.

Av nämndens delegationsordning framgår att till beslutsfattande som faller utanför delegationsbegreppet hör beslut som är att betrakta som ren verkställighet, dvs. där det saknas utrymme för självständiga bedömningar. Här återfinns handläggning av föreningsbidraget verksamhetsstöd, som inkluderar aktivitetspoäng, stöd för sammankomster, medlemsstöd samt kvalitetspoäng med ledarutbildningsstöd. Här finns även utvecklingsstöd skollov. Andra exempel på verkställighetsbeslut är avgiftsdebitering enligt en fastställd taxa och inköp enligt ramavtal. Även flertalet beslut som rör myndighetens rent interna förhållanden utgör ren verkställighet, t.ex. fastighetsförvaltning, attest, lönesättning, och övrig personaladministration. Inom ramen för nämndens beslutade medel får följande besluta om fördelning av föreningsbidrag vars ansökningar följer nämndens regler för föreningsbidrag:

- Högst 3 mnkr - Avdelningschef
- Högst 500 tkr - Enhetschef
- Högst 100 tkr - Handläggare

Uppföljning av ambitioner/satsningar som gjorts för att öka jämställdhet, jämlikhet och jämna ut olikheter mellan flickor/kvinnor och pojkar/män.

- *Att följa upp de ambitioner/satsningar som gjorts för att öka jämställdhet, jämlikhet och jämna ut olikheterna mellan flickor/kvinnor och pojkar/män.*

Av den tidigare granskningen framgår att förvaltningen har arbetat med att utrusta anläggningarna på ett mer allsidigt sätt för att passa flickor/kvinnor, men att kommunrevisionen inte kunde finna någon uppföljning av arbetet. Kommunrevisionen menade att arbetet borde följas upp frekvent eftersom det fanns en ambition att öka jämställdhet, jämlikhet och jämna ut olikheterna mellan flickor/pojkar, kvinnligt/manligt.

I idrotts- och fritidsnämndens yttrande uppges att en kartläggning av subventioner har genomförts vilken ska ge underlag för utveckling av modell för uppföljning av hur nämndens ekonomiska stöd fördelas mellan de olika grupperna. Denna kartläggning låg till grund för översyn av regelverken för bidrag och bokning, men att modellen behöver vidareutvecklas med kopplingar till system för bidrag, bokning och ekonomi. Vidare uppgav nämnden i yttrandet att det regelbundet genomförs statistik över flickors och pojkars deltagande i föreningsorganiserade bidragsberättigade aktiviteter samt att utvecklingsområden anges i nämndens verksamhetsplan. Det framgår också att nämnden har genomfört utbildningar i jämställdhet och hbtq inom avdelningen idrott och fritid samt att genomförda könskonsekvensbeskrivningar ligger till grund för utformning vid ny- och ombyggnation av anläggningar. Könsneutrala omklädningsrum och avskärmade duschrum har varit en konsekvens av könskonsekvensbeskrivningarna.

Vid uppföljning av vidtagna åtgärder framgår att nämnden aktivt arbetar med jämställdhet och jämlikhet. För att tydliggöra nämndens arbete har nämnden beslutat om två mål i verksamhetsplanen 2019 och 2020.

- Jämställdhet för en framgångsrik idrott
- Inkluderande idrott för alla

Av årsredovisningen för år 2020 framgår att resultatet av det långsiktiga arbetet har inneburit att klyftan mellan aktiva pojkar och flickor har minskat. Nämnden har målsättningen att fördelningen ska vara 50/50. För närvarande är fördelningen mellan flickor och pojkar 49/51, vilket är en ökning i rätt riktning i jämförelse med statistiken 2018 och 2019 (47/53).

Nämnden har under perioden gjort flera satsningar för att nå en jämställd och hållbar ekonomi. Flera jämställdhetsåtgärder har genomförts som exempelvis fortsatt utbildningsinsats för föreningslivet i ämnet HBTQ samt lansering av handbok och jämställdhetsfilm med målet att öka kunskapen om jämställdhet inom föreningslivet.

Vid fördelning av bokningstider i nämndens inhyrda anläggningar har jämställdhetsperspektivet tagits i beaktan. Vidare genomförs kontinuerlig jämställdhetsanalys vid fördelning av nämndens föreningsbidrag.

Av årsredovisningen år 2020 framgår också att uppdraget "Genomföra en koncernövergripande kartläggning hur resurser fördelas mellan män och kvinnor senast 2022 i syfte att uppnå en jämställd resursfördelning. Utveckla metoder för att så långt det är möjligt kartlägga hur kommunkoncernens resurser fördelas, inte enbart utifrån ett enskilt verksamhetsområde, i syfte att på sikt kunna uppnå en mer jämställd fördelning." är klart.

Slutrapportering av kartläggningen av jämställd subventionsfördelning inom föreningsidrotten slutredovisades på nämndens sammanträde den 16 mars, §26. Vid en analys av hur Uppsala kommun hanterar sina subventioner framkommer ingen skillnad i hur stödet fördelas utifrån ett jämställdhetsperspektiv utifrån kön. Det har inte kunnat påvisas skillnader utifrån bokningar som görs och subventioner som betalas ut. De stora skillnader som framkommer finns mellan idrotter där förutsättningar och krav varierar kraftigt.

Under år 2021 uppmärksammades idrott och fritidsavdelningen på stadsbyggnadsförvaltningen då verksamheten mottog kommunens jämställdhetspris 2020. Detta genom nämndens långsiktiga och målinriktade arbete inom jämställdhet som har bidragit till ökad kunskap inom jämlikhet och inkluderande. Jämställdhetsfrågorna genomsyrar enligt årsredovisningen 2020 hela nämndens ansvarsområde.

Uppföljningen hanteras inom verksamhetsplanen samt internkontrollplanen tre gånger per år.

Skapa forum för dialog mellan de kommunala bolagen och primärkommunen.

- *Att skapa forum för dialog mellan de kommunala bolagen och primärkommunen.*

Av den tidigare granskningen framgår att ett av kommunens bolag upplevde en avsaknad av samordning och dialog mellan nämnden och bolaget. En kommunikation och konsekvensanalys önskades vid fattade beslut mellan idrotts- och fritidsnämnden och bolaget. Vidare framkom i granskningen att det fanns en delad uppfattning vad gäller förutsättningar och möjligheter för de externa aktörerna. Vissa av verksamhetsföreträdarna ansåg att kommunens egna verksamheter inte har samma förutsättningar eller möjligheter som de externa aktörerna (till exempel Fyrishov).

Av idrotts- och fritidsnämndens yttrande framgår att regelbunden dialog med föreningar och andra aktörer sker genom arbetet med att forma och upprätthålla riktlinjer och mål för föreningsstöd. Det idrotts- och fritidspolitiska programmet samt de avtal¹ som finns mellan nämnden och kommunens bolag är utgångspunkt för dialog och samverkan. Vidare framgår att nämnden har regelbundna dialogmöten med alla berörda bolag, inklusive Fyrishov, i syfte att uppnå lika principer vad gäller avtal, marknadsföring, ekonomisk ersättning och liknande.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att det finns flera olika forum för dialog mellan nämnden och kommunala bolag. Ett samverkansråd mellan Fyrishov AB och idrott- och fritidsnämnden upprättades under 2020 för att säkerställa samverkan mellan bolag och nämnd. Utöver detta arbetar nämnden tillsammans med bolagen i flera mötesformer till exempel styrgrupp för lokalförsörjning samt barn och ungas hela dygn.

2.1.4. Bedömning om tillräckliga åtgärder

Av totalt fem rekommendationer bedöms samtliga fem som åtgärdade

¹ Enligt yttrande är avtalen mellan nämnden och kommunens bolag främst hyresavtal eller olika former av uppdragsavtal där nämnden som hyresgäst eller kund anger krav och önskemål om exempelvis dimensionering, innehåll eller utformning.

Bedömning per rekommendation avseende om tillräckliga åtgärder vidtagits enligt trafikljusmodellen:

Skyndsamt arbeta fram en långsiktig plan för anläggningsförsörjningen.	
Skyndsamt arbeta fram kommunens förhållningssätt beträffande de stora publika evenemangsarenorna.	
Tydliggöra om beslut rörande föreningsbidrag är ett delegerat ärende eller om det är verkställighet av nämndbeslut.	
Följa upp de ambitioner/satsningar som gjorts för att öka jämställdhet, jämlikhet och jämna ut olikheterna mellan flickor/kvinnor och pojkar/män.	
Skapa forum för dialog mellan de kommunala bolagen och primärkommunen.	

2.2. Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder 2018

Kommunrevisionen genomförde år 2018 en granskning av arbetet med den sociala arbetsmiljön. Revisorerna översände ett missiv med den samlade revisionella bedömningen och tillhörande rekommendationer till kommunstyrelsen och berörda nämnder samt till kommunfullmäktige för kännedom den 18 maj 2018.

2.2.1. Revisorernas rekommendationer

Efter genomförd granskning lämnades följande rekommendationer till kommunstyrelsen och till berörda nämnder:

- Att utveckla formerna för hur väl de kommungemensamma nämndmålen är uppnådda
- Att göra en mer genomgående analys av resultatet i medarbetarenkäten
- Att tydliggöra att medarbetarenkäten även utgör organisatorisk och social arbetsmiljögrund
- Att vidta åtgärder för att säkerställa att skyddsombud finns i verksamheterna

Revisionen begärde yttrande över revisionens iakttagelser, utifrån nedanstående frågeställningar, senast den 31 augusti 2018.

- Med avseende på den genomförda granskningen, vilka åtgärder avser ni att genomföra i syfte att komma tillrätta med de påtalade bristerna?
- Under vilken tidsperiod avser ni att genomföra dessa åtgärder?
- Hur kommer ni att avläsa effekten av dessa åtgärder?
- Hur kommer dessa åtgärder att påverka innehållet i nästa revision av internkontrollplanen?
- Om ni inte anser att revisionens granskning behöver besvaras eller att den har aktuell bäring på ert nuvarande arbete vänligen utveckla skälen till er bedömning.

2.2.2. Nämndernas/styrelsens yttrande

Nedanstående tabell redogör för när kommunstyrelsen och nämnderna beslutade om respektive yttrande till revisionsrapporten. Alla nämnder förutom kommunstyrelsen antog yttrandet inom utsatt tid.

Kommunstyrelsen	2018-11-21
Äldrenämnden	2018-08-23
Arbetsmarknadsnämnden	2018-08-23
Gatu- och samhällsmiljönämnden	2018-08-22
Idrott- och fritidsnämnden	2018-08-22
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	2018-08-23
Omsorgsnämnden	2018-08-22
Plan- och byggnadsnämnden	2018-08-23
Socialnämnden	2018-08-23
Kulturnämnden	2018-08-22
Utbildningsnämnden	2018-08-24

2.2.3. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Utveckla former för måluppfyllelse av de kommungemensamma nämndmålen

- Att utveckla formerna för hur väl de kommungemensamma nämndmålen är uppnådda

Av tidigare granskning framgår att utifrån mål- och budgetdokumentet 2017-2019 beslutade kommunfullmäktige om nio inriktningsmål som långsiktigt ska styra den kommunala verksamheten. Mål nummer nio var relevant för det arbetsmiljöarbete som skulle bedrivas inom kommunen, vilket löd: *Uppsala kommuns medarbetare ska ha arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala*. Utifrån målet fanns fem kommungemensamma nämndmål med tillhörande strategier, vilka presenteras nedan.

1. Kompetensförsörjningen ska vara normkritisk och ändamålsenlig
2. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra, växer och utvecklas tillsammans.
3. Ledarskapet ska fungera som en stark kulturbärare i förbättring, förändring och medskapande
4. Kommunens medarbetare ska få, kunna och vilja ta ansvar
5. Kommunen ska erbjuda rättvisa, jämställda och attraktiva villkor.

Utifrån de nämndgemensamma målen hade nämnderna i deras verksamhetsplaner utformat åtgärder för respektive mål. Det konstaterades i granskningsrapporten att målen saknade indikatorer och att uppföljningen var inriktad på respektive aktivitet. Enligt rapporten saknades former för att följa upp hur väl de kommungemensamma nämndmålen var uppnådda.

I samtliga nämnders yttranden beskrevs att det pågick ett arbete med att skapa en modul för arbetsmiljö i kommunens befintliga system för verksamhetsuppföljning, i vilken målet för

arbetsmiljö skulle tydliggöras. Modulen förväntades ge större möjlighet att på ett tydligt sätt följa upp de kommungemensamma nämndmålen och skulle vara färdig under våren år 2019.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att de gemensamma nämndmålen följs upp i samband med den ordinarie uppföljningsprocessen, via två delårsbokslut och ett helårsbokslut och att denna uppföljning ligger till grund för beslut om förbättringar av ledningssystem eller till beslut om att omformulera målsättningarna i nämndmålen.

Avseende arbetet med att skapa en modul för arbetsmiljö i kommunens befintliga system för verksamhetsuppföljning (*Hypergene*) framgår att nämnderna har kommit olika långt med arbetet i modulen och förvaltningar har succesivt introducerats i modulen. Sedan år 2018 har det funnits en testversion av modulen, men att en egenutvecklad arbetsmiljömodul lanserades av *Hypergene* under hösten år 2020, vilken kommunen har köpt in. Vissa verksamheter har varit pilotanvändare inför förvaltningsgemensam implementering av modulen men den nya modulen kommer att börja implementeras till alla chefer under hösten år 2021.

Av kommunens dokument *Mål och budget 2020 med plan för 2021-2022*² framgår att samma inriktningsmål som var relevant för det arbetsmiljöarbete som skulle bedrivas inom kommunen under 2018 även är aktuellt för år 2020. Till målet finns strategier, indikatorer, mått och målvärden presenterade för att kunna bedöma målen. Det framgår också att: *Indikatorerna mäter trender, resultat och önskade effekter eller tillstånd i samhället. De är centrala i styrning och uppföljning och ska som utgångspunkt kunna jämföras över tid med andra organisationer och kommuner.*

Vi har tagit del av uppföljning av de kommungemensamma nämndmålen för år 2019 och 2020. Av materialet framgår att för 2020 har det ovan nämnda inriktningsmålet bedömts som delvis uppfyllt och för 2019 bedömdes målet som i hög grad uppfyllt. Bedömningen grundar sig fortfarande på redovisning av genomförda aktiviteter/åtgärder och av materialet framgår inte i vilken utsträckning indikatorerna som kopplades till målet har legat till grund för inriktningsmålets utvärdering/bedömning.

Analys av resultatet i medarbetarenkäten

- Att göra en mer genomgående analys av resultatet i medarbetarenkäten

Av tidigare granskning framgår att kommunen tidigare inte har kunnat genomföra jämförelser över tid avseende resultatet av medarbetarenkäten eftersom frågorna som medarbetarna besvarade skiljde sig åt mellan år 2016 och år 2017. Vidare framgår av rapporten att kommunens genomsnittliga svarsfrekvens var 64 % i den senaste medarbetarenkäten. Det uppgavs också att ingen medarbetarenkät genomfördes mellan åren 2013 och 2015. Analysen av resultatet från den senaste medarbetarenkäten bestod av jämförelser med övriga förvaltningar och kommunen i stort. Varje förvaltning hade vidtagit åtgärder för de områden i enkäten som fått lägst resultat.

I granskningen kom kommunrevisionen fram till att analysen från medarbetarenkäten var svag då den endast bestod av jämförelse mellan kommunens förvaltningar och eftersom resultatet inte var kopplat till kommunens egna mål eller till kommunens utveckling över tid. Kommunrevisionen kom också fram till att varje förvaltning borde överväga att sätta egna mål vad gäller resultatet i enkäten.

I samtliga nämnders yttranden framgick att förvaltningarna skulle samla in handlingsplaner från verksamhetschefer för att kunna göra en mer genomgående analys av resultatet i medarbetarenkäten och för att kunna se eventuella förvaltningsgemensamma brister. Av yttrandet framgår också att kommunledningskontoret arbetade med att ta fram en totalrapport för att kunna se ingående vilka eventuella brister som fanns, vilka åtgärder som vidtagits och kommer att vidtas.

Av yttrandena framgick också att det kommungemensamma målet "kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv där alla medarbetare mår bra, växer och utvecklas tillsammans" var

² Eftersom uppföljning av 2021 års inriktningsmål inte är möjlig vid tiden för uppföljningen, har vi valt att granska år 2020 års budgetdokument för att ha möjlighet att se kopplingen mellan 2020 års fastställda inriktningsmål och dess uppföljning. Syftet är framförallt att påvisa på vilket sätt kommunens inriktningsmål följs upp under senare år än vid tiden för den tidigare granskningen.

en utmaning att mäta och följa upp vid tiden för granskningen. En redovisning av arbetsmarknadsanställningar som en egen identifierad grupp behövde kunna göras för att kunna identifiera insatser som utvecklar och ger effekt för denna grupp. Vidare framgick att där någon enhet har svaga värden på några frågor kan det bli aktuellt med fördjupningsfrågor mellan de stora mätningstillfällena, till exempel där det finns behov av fördjupad kunskap avseende vad resultatet står för.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att samtliga nämnder har utvecklat sin hantering och analys av resultatet av medarbetarenkäten. Som exempel på detta ges följande:

- Befattningsspecifika och yrkesspecifika rapporter som tas fram av resultatet från medarbetarenkäten, vilka till exempel har lett till en organisationsförändring inom utbildningsförvaltningen och som genomförs under våren 2021.
- Personalbokslut genomförs i vilken underlaget från medarbetarenkäten tillsammans med andra arbetsmiljösiffror och erfarenheter under innevarande år utgör grund för analys på kommungemensam nivå.
- De resultat från medarbetarenkäten som har fått högst, respektive lägst resultat analyseras och diskuteras i samverkan med personalorganisationerna och förbättringsförslag läggs på en övergripande nivå. Analyser sker också utifrån kön och utifrån medarbetare med chefsansvar respektive medarbetare utan chefsansvar. Analysen från medarbetarenkäten blir underlag till både nämndmål samt de kommungemensamma mål som kommunstyrelsen sätter, där det är relevant.
- Totalindex samt delområdesindex jämförs mellan förvaltningarna för att se eventuella skillnader. Analyserna har i vissa fall också legat till grund för handlingsplaner som har gett förbättringar i arbetet med styrning, ledarskap och arbetssituation.
- Utbildningsnämnden beskriver att i samband med 2020 års medarbetarenkät antogs en *Strategi medarbetarundersökning 2020* efter samråd med skyddsombud och fackliga representanter. Strategin beskriver hur varje resultatnivå ska arbeta med resultatet och vilka analyser som bör göras, samt vilka resultatnivåer som kräver extra stöd och uppföljning.
- Övergripande förbättringsområden, till exempel utifrån medarbetarenkäten, beskrivs i förvaltningarnas verksamhetsplaner. Vissa förvaltningar beskriver att de också kopplas till nämndmål.
- Förvaltningarnas HR-stöd samlar in handlingsplaner och gör analys utifrån det. Analysen ligger till grund för eventuella beslut om åtgärder. Detta arbetssätt beskrivs som värdefullt och resurseffektivt då eventuella åtgärder kan sättas in inom flera verksamheter och få större effekt. Exempelvis inom äldrenämnden låg detta till grund för en plan för ledarutveckling som antogs under år 2019 och som påbörjades under år 2020.

Arbetsmarknadsförvaltningen uppger också att medarbetarenkäten fortfarande riktar sig endast till medarbetare med en reguljär anställning inom kommunen. Urvalet behöver omprövas eller separata undersökningar behöver ske för att även de som har en tillfällig placering eller som är arbetsmarknadsanställda ska kunna ge sin bild av kommunen som en arbetsplats med ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Vi har också tagit del av uppföljning av 2020 års medarbetarenkät. Av den framgår att svarsfrekvens för hela kommunen var 80% år 2020. År 2019 var den 73 % och år 2018 var den 76%. Uppföljningen inkluderar medelvärdesindex totalt och per delområde (motivation, ledarskap, styrning och arbetssituation) och även uppdelat på kön och per förvaltning. Resultatet kopplas ihop till kommunens värdegrund och det framgår att rapporten är underlag för verksamhetsplanering och förbättringsarbete.

Förtydliga att medarbetarenkäten även utgör organisatorisk och social arbetsmiljöromd

- Att tydliggöra att medarbetarenkäten även utgör organisatorisk och social arbetsmiljöromd

I tidigare granskning kom kommunrevisionen fram till att varje förvaltning borde förtydliga att medarbetarenkäten också utgör organisatorisk och social arbetsmiljöromd.

I yttrande från samtliga nämnder framgick att under augusti år 2018 skulle en undersökning till alla chefer gå ut avseende uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet. I undersökningen skulle förtydligande göras avseende att det är medarbetarenkäten som fungerar som den organisatoriska och sociala skyddsringen. Vidare framgick av yttrandena att i kommunens grundutbildning för arbetsmiljö tydliggörs att medarbetarenkäten utgör organisatorisk och social arbetsmiljöring.

I kulturnämndens yttrande framgick också att inom förvaltningens kommunikation kring medarbetarenkäten tydliggörs att enkäten även utgör organisatorisk och social arbetsmiljöring.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att intranätet har uppdaterats så att det på chefers sidor framgår information om att medarbetarenkäten utgör organisatorisk och social arbetsmiljöring. Vid utskick av den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet har det också uppdaterats information om detta. Även inom ramen för arbetsmiljöutbildningen har denna information förtydligats.

Vidta åtgärder för att säkerställa skyddsombud finns i verksamheterna

- *Att vidta åtgärder för att säkerställa att skyddsombud finns i verksamheterna*

Av tidigare granskning framgår att arbetsplatsträffar inom kommunens verksamheter är den främsta dialogvägen för medarbetare att lyfta frågor som rör arbetsmiljön. Medarbetarna ska också kunna vända sig till skyddsombud som ska finnas i verksamheterna. Kommunrevisionen fann i granskningen att samtliga förvaltningar, med något undantag, saknade skyddsombud ute på enheterna.

I samtliga nämnders yttranden framgick att under hösten år 2018 skulle ett arbete påbörjas med att kommunledningskontoret och kommunens centrala huvudskyddsombud skulle ta fram ett material riktat till chefer som skulle inspirera chefernas medarbetare till att vilja bli skyddsombud. Några nämnder uppgav i yttrandena att materialet som hade tagits fram till cheferna skulle visas vid arbetsplatsträffar av förvaltningens chefer under senare delen av år 2018 och att skyddsombudens roll i organisationen skulle uppmärksammas.

Vid uppföljning av åtgärder framkom att antalet rapporterade skyddsombud har ökat sedan insatsen. Kommunstyrelsen uppger också att processen för att registrera skyddsombud och huvudskyddsombud i verksamhetssystemet Iris har förtydligats för att säkerställa att detta sker. Skyddsombud finns inom alla nämnder och i de verksamheter där lokala skyddsombud saknas finns det huvudskyddsombud som kan bistå.

Andra förvaltningar har bekräftat att informationsinsatser har gett effekt då antalet skyddsombud har ökat och att det finns en kammungemensam arbetsmiljöutbildning där vikten av samarbete mellan chef och skyddsombud betonas. Ett par förvaltningar uppger att respektive chef går utbildningen tillsammans med sitt skyddsombud, vilket har medfört att vikten av samarbete kring arbetsmiljöarbetet har tydliggjorts för de verksamheter som saknar skyddsombud.

Stadsbyggnadsförvaltningen uppger att arbetet med att öka antalet skyddsombud är ett förbättringsområde, vilket det arbetas aktivt med inom både förvaltningsledning och inom avdelningarna.

2.2.4. Bedömning om tillräckliga åtgärder

Av totalt fyra rekommendationer bedöms tre som åtgärdade och en som delvis åtgärdad.

Bedömning per rekommendation avseende om tillräckliga åtgärder vidtagits enligt trafikljusmodellen:

Att utveckla formerna för hur väl de kommundemensamma nämndmålen är uppnådda	
Att göra en mer genomgående analys av resultatet i medarbetarenkäten	
Att tydliggöra att medarbetarenkäten även utgör organisatorisk och social arbetsmiljöromd	
Att vidta åtgärder för att säkerställa att skyddsombud finns i verksamheterna	

2.3. Handläggningsrutiner miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden 2017

Kommunrevisionen genomförde år 2018 en granskning av handläggningsrutiner och uppföljning av handläggningstider för beslut inom ett urval av miljö- och hälsoskyddsnämndens myndighetsutövande delar. Granskningen omfattade miljö- och hälsoskyddsnämnden och plan- och byggnadsnämnden. Revisorerna översände ett missiv med den samlade revisionella bedömningen och tillhörande rekommendationer till miljö- och hälsoskyddsnämnden och till plan- och byggnadsnämnden samt till kommunfullmäktige för kännedom den 25 augusti 2017.

2.3.1. Revisorernas rekommendationer

Med utgångspunkt i kommunrevisionens granskning år 2017 av miljö- och hälsoskyddsnämndens samt plan- och byggnadsnämndens handläggningstider lämnades nedanstående rekommendationer till nämnderna:

- Framtagande av en handlingsplan för att minska väntetiderna och säkerställa en snabbare handläggning för ärenden som avser ansökan om enskilda avlopp (miljö- och hälsoskyddsnämnden).
- Uppföljning av detaljplanenhetens verksamhet avseende kundnöjdhet för att nämnden ska få en heltäckande bild över bygg- och planverksamheten (plan- och byggnadsnämnden).
- Fastställa ett mål för handläggningstid för nybyggnadskarta (plan och byggnadsnämnden)
- Följa upp och kartlägga om hanteringen av detaljplaner i vissa fall kan förändras för att åstadkomma en mer effektiv handläggning (plan- och byggnadsnämnden)

Revisionen begärde yttrande över revisionens iakttagelser, utifrån nedanstående frågeställningar, senast den 1 november 2017.

- Med avseende på den genomförda granskningen, vilka åtgärder avser ni att genomföra i syfte att komma tillrätta med de påtalade bristerna?
- Under vilken tidsperiod avser ni att genomföra dessa åtgärder?
- Hur kommer ni att avläsa effekten av dessa åtgärder?
- Hur kommer dessa åtgärder att påverka innehållet i nästa revision av internkontrollplanen?
- Om ni inte anser att revisionens granskning behöver besvaras eller att den har aktuell bäring på ert nuvarande arbete vänligen utveckla skälen till er bedömning.

2.3.2. Nämndernas yttrande

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade att anta yttrande till revisionsrapporten den 8 november 2017. Enligt mailkonversation fick nämnden förlängd svarstid för att lämna sitt yttrande.

Plan- och byggnadsnämnden beslutade att anta yttrande till revisionsrapporten den 26 oktober 2017, vilket var inom utsatt tid.

2.3.3. Uppföljning av vidtagna åtgärder

Minska väntetiderna och säkerställa en snabbare handläggning för ärenden som avser ansökan om enskilda avlopp

- *Framtagande av en handlingsplan för att minska väntetiderna och säkerställa en snabbare handläggning för ärenden som avser ansökan om enskilda avlopp (miljö- och hälsoskyddsnämnden).*

Av den tidigare granskningen framgick att den förebyggande tillsynen av vatten och avlopp följde nämndens planering medan den uppföljande tillsynen hade tagit mer tid än planerat. Det framgick också att då fler ärenden än planerat hade inkommit under år 2016 hade det tagit 10-15 veckor innan handläggning av tillståndsansökningar avseende enskilda avlopp hade påbörjats, trots att nämndens mål var att dessa ansökningar skulle hanteras inom 6 veckor. Under år 2017 var ansökningarna fortsatt fler än väntat men handläggningstiden hade då sjunkit något. Den stora handläggningstiden för ansökan om enskilt avlopp uppgavs bland annat bero på stora personalvakanser under år 2015 vilket orsakade en eftersläpning i handläggningen.

I miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande uppgavs att nämnden sedan 2015 hade ökat bemanningen med tre årsarbetare samt omfördelat resurser och genomfört omprioriteringar. Ett digitalt kartstöd hade börjat användas för att effektivisera handläggningen. Åtgärder som planerades var att anställa ytterligare två personer samt en processkartläggning för att effektivisera handläggningsrutinerna ytterligare. Därtill skulle ett förslag läggas om att inför år 2018 öka nämndens kommunbidrag för att rekrytera ytterligare resurser för att stärka arbetet med enskilda avlopp. Slutligen framgår av yttrandet att nämnden skulle följa upp situationen inom ramen för den första tertialredovisningen år 2018, då ytterligare åtgärder kunde komma att vidtas.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att det digitala kartstödet fortfarande används, vilket gör att verksamheten vinner tid i handläggningen och minskar utsläpp från nämndens fordon då platsbesöken kan samordnas och inspektörerna får en överblick över var ansökningarna finns geografiskt.

Vidare framgår av uppföljningen att fler medarbetare har anställts för att stärka arbetet med enskilda avlopp, men samtidigt har även antalet ansökningar om enskilda avlopp ökat. Bild 1 nedan visar förvaltningens tabell över antalet ansökningar, beslut om tillstånd, ärendebalans samt antal startade tillsynsändanden över tid. År 2021 är antal årsarbetare 11,3.

Bild 1: antalet ansökningar, beslut om tillstånd, ärendebalans samt antal startade tillsynsändanden över tid.

Årtal	2017	2018	2019	2020
Antal ansökningar	450	310	376	402
Antal beslut om tillstånd till enskilt avlopp	384	328	349	359
Ärendebalans ansökningar - tillstånd	66	-18	27	43
Årsarbetstider på enheten inklusive områdesskydd och plan och remissarbete	7,6	9,7	9,3	12,2
Antal startade <u>avloppstillsynsärenden</u>	314	391	868	602

Vidare uppges att nämnden har vidtagit extra åtgärder för att komma tillrätta med ansökningarna. Exempelvis samordades ett 30-tal ansökningar då inspektörerna arbetade parvis en period för att lära sig av varandra och fokusera på ansökningarna. Under samma tid kunde inspektörerna följa resultatet av insatsen genom att antalet ansökningar och tillstånd redovisades månadsvis på en anslagstavla. En del av resurserna för strandskyddstillsynen lades på avloppsansökningar och tillsyn av avlopp.

Ett extra kommunbidrag som avsattes år 2018 för att kommunen skulle se över handlägningsprocessen, och resultatet blev följande:

- Förenklade och förtydligade tillståndsmallar
- Entreprenörsträff i syfte att få en god kontakt med entreprenörerna och få in kompletta utförandeintyg som underlättar för nämnden
- Effektiviserad administration och information internt tack vare ökad användning av IT-verktyg
- Framtagande av en förkortad delgivningsvariant för de fall då grannar inte har haft några åsikter om ansökan.
- Mall för vad entreprenörerna ska lämna in för uppgifter efter anläggning av enskilt avlopp.
- Uppdaterade handlägningsrutiner för att säkerställa likformig handläggning.

Vid granskning av nämndens verksamhetsplaner år 2018, 2019, 2020 och 2021 kan vi konstatera att nämndmål som avser enskilda avlopp inkluderas. Övergripande prioriteringar i tillsynen inkluderas i verksamhetsplanerna. Som exempel presenteras prioriteringarna inför 2019, nedan. Motsvarande prioriteringar inför år 2020 och 2021 finns.

- Fortsätta öka åtgärdstakt av bristfälliga enskilda avlopp
- Hantera inkommande ärenden löpande, hålla ansökningstid på 6-8 veckor för ansökan om tillstånd för enskilt avlopp
- Stärka servicebemötandet och fokusera på en bra resa för kunden från första tillsynsbesök till ombyggd anläggning

I uppföljning av verksamhetsplanerna redovisas aktiviteter kopplade till avlopp. Det framgår till exempel att nämnden arbetar aktivt med att förkorta väntetider i handlägningsprocessen samt om antalet ansökningar ökar eller minskar. I nämndens verksamhetsberättelser för 2018, 2019 och 2020 framgår handläggningstider och väntetider för ansökan om tillstånd för enskild avlopp.

Uppföljning av detaljplanenhetens verksamhet avseende kundnöjdhet

- *Uppföljning av detaljplanenhetens verksamhet avseende kundnöjdhet för att nämnden ska få en heltäckande bild över bygg- och planverksamheten (plan- och byggnadsnämnden).*

I den tidigare granskningen kom kommunrevisionen fram till att plan- och byggnadsnämnden bedrev ett aktivt arbete för att nå målen om förbättrad kundnöjdhet och högre NKI-mätningar. Det bedömdes att både handläggningstiderna och kundnöjdheten gynnades av de åtgärder som

vidtogs. Kommunrevisionen rekommenderade att även detaljplanenhetens verksamhet följs upp avseende kundnöjdhet för att få en mer heltäckande bild av bygg- och planverksamheten.

I plan- och byggnadsnämndens yttrande uppgavs att detaljplanenheten skulle planera in ett arbete med NKI i sin verksamhetsplan år 2018. NKI-nätverket Stadsbyggnadsbenchen med Stockholms kranskommuner skulle också studeras.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att detaljplanenhetens verksamhet har inkluderats i verksamhetsplanen och årligen följts upp avseende kundnöjdhet från och med 2018. Resultatet tyder på att handläggarna har bra bemötande och upplevs som kompetenta, däremot är tillgänglighet och effektivitet två utvecklingsområden. En analys och förslag kopplat till utvecklingsområdena har genomförts med hjälp av ett externt konsultföretag. Vidare uppges att enligt Stadsbyggnadsbenchen år 2018 var det då inte aktuellt att utöka medverkande kommuner men under år 2020 har samtalet med Stadsbyggnadsbenchen återupptagits då de har börjat att utöka underlaget till att ta in kommuner utanför Stockholms län.

Fastställa ett mål för handläggningstid för nybyggnadskarta

- *Fastställa ett mål för handläggningstid för nybyggnadskarta (plan- och byggnadsnämnden)*

Kommunrevisionen uppmärksammade i den tidigare granskningen att uppföljningen av handläggningstiden för nybyggnadskartor visar att tiden varierade mellan 27 dagar och 88 dagar och att det inte fanns något mål eller lagstöd för hur snabbt handläggning ska ske. Med anledning av detta rekommenderade revisionen att nämnden fastställer ett mål för handläggningstid för nybyggnadskarta.

Plan- och byggnadsnämnden förklarade i sitt yttrande att det fanns ett internt mål för verksamheten på 3 veckors handläggningstid avseende nybyggnadskarta.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att det finns interna mål för enheten men att nämnden inte har fastställt dessa. Det interna målet är fortfarande att ha en handläggningstid på 3 veckor. Både på webbsidan om kartprodukterna och i beställningsformuläret finns en förtydligande text om vad kunden kan förvänta sig för handläggningstid (3-5 veckor) och att texten om handläggningstiderna uppdateras löpande. Vidare uppges att årsmedianen för handläggningstider var 11 dagar år 2020 jämfört med 33 dagar år 2017.

Följa upp och kartlägga om hanteringen av detaljplaner i vissa fall kan förändras för att åstadkomma en mer effektiv handläggning

- *Följa upp och kartlägga om hanteringen av detaljplaner i vissa fall kan förändras för att åstadkomma en mer effektiv handläggning (plan- och byggnadsnämnden)*

Kommunrevisionen uppmärksammade i den tidigare granskningen att strukturerad uppföljning avseende hur produktionstiden för en detaljplan kan förkortas hade genomförts. Nämnden rekommenderades att följa upp och kartlägga om hanteringen av detaljplaner i vissa fall kan förändras för att åstadkomma en mer effektiv handläggning.

Plan- och byggnadsnämnden skrev i sitt yttrande att detaljplanenheten hade en inplanerad workshop för att förtydliga vad som ska mätas i detaljplaneprocessen och hur detta skulle ske. Mätningen av detaljplanernas handläggningstid skulle genomföras från och med årsskiftet år 2017/2018.

Vid uppföljning av åtgärder framgår att mätning av detaljplanenhetens handläggningstid har genomförts. Fram till och med 2020 har handläggningstiden följts upp genom en analys till nämnden i slutet av året utifrån mediantid och redovisning av ytterlighetsvärdena. Inför 2021 har strävansmål formulerats i verksamhetsplanen 2021. Strävansmålen är indelade i tre olika kategorier utifrån komplexitet, enligt följande:

- A - Komplexa planer, strävansmål handläggning 2-3 år
- B - Små och mellanstora planer utan komplexitet, 1-1,5 år
- C - Upphävande av tomtindelningar m.m. 6 mån.

Vidare uppges att det numera finns en gemensam samhällsbyggnadsprocess inom förvaltningen inom vilken projektprioritering och en gemensam projektportfölj är viktiga delar för att tillsammans leverera mot målen för till exempel bostäder och lokaler. Förvaltningen arbetar också numera med projektbalansering vilket innebär att samhällsbyggnadsprojekten fördelas i tid och geografi så att de stämmer med översiktsplanen, övergripande projektplanering och kommunens tillväxtförutsättningar för att kunna starta rätt projekt i rätt tid. Det tas också hänsyn till bemanningsförutsättningarna då rätt antal planer per handläggare är viktigt för att öka genomströmningen.

En ny organisation inom planområdet startade den 1 februari år 2021. För att korta handläggningstider och öka tillgänglighet har processledare utsetts. Även samhällsplanerare och detaljplanehandläggare samlas i den nya organisationen. Det finns huvudhandläggare och andrahandläggare vilket gör att sårbarheten minskar vid handläggarytten. Automatiska meddelanden med förvarning om kommande samråds- och granskningsutskick har utformats till länsstyrelsen och miljöförvaltningen för att minska risken att remissinstanser inte hinner svara under samrådstiden.

Efter djupintervjuer med kunderna har nedanstående verktyg tagits fram för att förenkla och effektivisera:

- Mallar för möten i tidigt skede för att kunder ska få samma information om processen
- Gemensamt telefonnummer och telefontider för att öka tillgängligheten
- Utbildning i klarspråk
- Workshops och seminarier om kundbemötande.

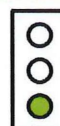
Verksamheten har ett organiserat samarbete med Handelskammarens fastighetsägarnätverk från vilka många av de ovan beskrivna åtgärderna har utformats. Exempel på fler åtgärder och förbättringar tack vare nätverket är att handläggaren har en muntlig genomgång av planbeskedet tillsammans med fastighetsutvecklaren och inför planstart sker en genomgång av process och planavtal. Slutligen uppges att antalet handläggare har ökat från 18 år 2017 till 25 år 2020, och att antalet planuppdrag per handläggare har sjunkit.

2.3.4. Bedömning om tillräckliga åtgärder

Av totalt fyra rekommendationer bedöms tre som åtgärdade och en som delvis åtgärdad.

Bedömning per rekommendation avseende om tillräckliga åtgärder vidtagits enligt trafikljusmodellen:

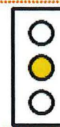
Framtagande av en handlingsplan för att minska väntetiderna och säkerställa en snabbare handläggning för ärenden som avser ansökan om enskilda avlopp (miljö- och hälsoskyddsnämnden).

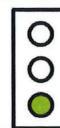
Uppföljning av detaljplanenhetens verksamhet följs upp avseende kundnöjdhet för att nämnden ska få en heltäckande bild över bygg- och planverksamheten (plan- och byggnadsnämnden).

Fastställa ett mål för handläggningstid för nybyggnadskarta (plan och byggnadsnämnden)

Följa upp och kartlägga om hanteringen av detaljplaner i vissa fall kan förändras för att åstadkomma en mer effektiv handläggning (plan- och byggnadsnämnden)

3. Revisionell bedömning

Efter genomförd granskning är vår samlade bedömning att berörda nämnder har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer. Den samlade bedömningen grundar sig på bedömningen av genomförda åtgärder för varje separat tidigare genomförd granskning, se nedan.

Stöd till idrottande, idrotts- och fritidsnämnden 2018

Av totalt fem rekommendationer bedöms samtliga fem som åtgärdade

Social arbetsmiljö, kommunstyrelsen och samtliga nämnder 2018

Av totalt fyra rekommendationer bedöms tre som åtgärdade och en som delvis åtgärdad.

Granskning av handläggningstider, miljö- och samhällsbyggnadsnämnden samt plan- och byggnadsnämnden 2017

Av totalt fyra rekommendationer bedöms tre som åtgärdade och en som delvis åtgärdad.

● Bilagor

2021-03-19

*Lena Salomon,
Uppdragsledare*

*Emma Ekstén,
Projektledare*

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Uppsala kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 24 april 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.